

Läkemedel mot hjärtsjukdomar (digoxin)	
digoxin	Digoxin, Lanoxin
Läkemedel mot hjärtsjukdomar och högt blodtryck (ACE-hämmare och ARB)	
kaptopril	Captopril
enalapril	Enalapril, Renitec, Enalapril Comp, Enalapril/Hydrochlorothiazide, Linatil Comp, Linatil Comp Mite, Renitec Comp
lisinopril	Lisinopril, Zestril, Lisinopril/Hydrochlorotiazid
perindopril	Coversyl Novum
ramipril	Ramipril, Triatec, Ramipril/Hydroklorotiazid
kinapril	Accupro Comp
losartan	Cozaar/Comp, Klomentan/Comp, Losarstad/Comp, Losartan, Losatrix, Losartan/Hydrochlorothiazide, Losartan/hydroklortiazid, Marozid
eprosartan	Teveten/Comp
valsartan	Diovan/Comp, Valsartan, Valsartan/hydrochlorothiazide, Valsartan/Hydroklortiazid Valsartore/Comp, Valtsu/Comp, Exforge, Entresto
irbesartan	Aprovel, CoAprovel, Ifirmasta, Ifirmacombi, Irbesartan, Irbesartan/hydrochlorothiazid, Karvea
kandesartan	Atacand/Plus, Candemox Comp, Candesarstad/Comp, Candesartan, Candesartan/Hydrochlorothiazid, Candexetil/Comp, Kairasec, Kandrozid,
telmisartan	Micardis/Plus, Lesamor, Telmisartan/Hydroklortiazid, Tolura, Tolucombi

COX-hämmare i gel- eller sprayform går bra att använda. Tabletter och flytande läkemedel med paracetamol (Alvedon, Pamol, Panodil, Paracetamol, Paracut, Pinex, Quramol, Theremin) går också bra att använda.

## Överskrid aldrig rekommenderade doser!

Framtagen av Terapigrupp Äldre och läkemedel augusti 2018, version 2

## Information till personal i hälso- och sjukvården

### Tillfälligt uppehåll i läkemedelsbehandling vid akuta tillstånd med risk för vätskebrist

*Avser patienter med akut vätskebrist, risk för vätskebrist eller tecken på intorkning (torra slemhinnor, nedsatt hudturgor, låg urinproduktion, mental påverkan etc.) t.ex. vid:*

- diarréer
- kräkningar
- hög feber (över 38 °C)
- värmebölja
- akut sjukdom med svårigheter att äta eller dricka

*Avser läkemedelsgrupper:*

- COX-hämmare
- diuretika
- metformin
- SGLT2-hämmare
- digoxin
- ACE-hämmare och ARB

### Åtgärd vid vätskebrist

- Sjuksköterska som ser att patienten behandlas med något läkemedel i nedanstående grupper kontaktar läkare.
- Läkare beslutar om tillfälligt uppehåll, uppföljning och när behandlingen ska återupptas.
- Om patienten har dosdispenserade läkemedel går det ofta bra att tillfälligt göra uppehåll med alla läkemedel som finns i påsen. Läkare måste bedöma ifrån fall till fall. Vissa läkemedel bör behållas.
- Gör gärna en plan för hantering av läkemedel vid vätskebrist innan sådan uppstår.

### Möjliga medicinska konsekvenser

Många läkemedel kan vid hög dosering orsaka diarré, kräkningar och grumlat medvetande.

- Exempel på sådana läkemedel är metformin och digoxin.

Vid akut vätskeförlust pga. kräkningar, diarré, svår infektion eller intorkning kan vissa läkemedel öka risken för akut njursvikt.

- Exempel på sådana läkemedel är ACE-hämmare, angiotensinreceptorblockare (ARB), diuretika och COX-hämmare.

Laktacidosis är ett tillstånd då mjölksyra (laktat) ansamlas i blodet. Det kan uppkomma vid försämrad syresättning av blodet, t ex vid svår infektion, hjärtsvikt, lungsjukdom. Tidigt tecken på laktacidosis kan vara andningsbesvär, dyspné, oro, magtarmsymtom, takykardi, etc.

- Laktacidosis oavsett orsak kan förvärras av metformin. Om njurarna sviktar ses försämrad utsöndring av såväl metformin som laktat.
- Nedsatt njurfunktion, nedsatt leverfunktion, hög ålder och alkoholism är olika riskfaktorer för laktacidosis vid medicinering med metformin.

### Läkemedel där tillfälligt uppehåll rekommenderas vid risk för vätskebrist

Smärtstillande läkemedel (COX-hämmare)		
	diklofenak	Diclofenak/T, Dicuno, Diklofenak/T, Eeze, Eezeneo, Ignorin, Voltaren/T, Arthrotec/forte
	piroxikam	Brexidol
	tenoxicam	Alganex
	meloxicam	Meloxicam
	ibuprofen	Brufen/retard, Ibumax, Ibumetin, Ibuprofen, Ifenin, Ipren, Ipresa, Nurofen Apelsin
	naproxen	Alpoxen, Naprocur, Naprosyn Entero, Naproxen, Pronaxen, Vimovo
	ketoprofen	Orudis/Retard
	dexibuprofen	Tradil
	dexketoprofen	Enantyum, Kettesse
	celecoxib	Celebra, Celecoxib
	etoricoxib	Arcoxia, Etoricoxib
	nabumeton	Relifex
Vätskedrivande läkemedel		
	bendroflumetiazid	Bendroflumetiazid, Salures, Centyl K/mite
	hydroklortiazid	Esidrex, Hydrochlorothiazide, Hydroklortiazid
	klortalidon	Hygropax
	metolazon	Metolazon
	furosemid	Furix/Retard, Furosemid, Impugan, Lasix Retard
	bumetanid	Burinex
	torasemid	Torasemid, Torem
	spironolakton	Spirolactone, Spironolakton
	eplerenon	Eplerenon, Inspra
	amilorid	Amilorid
Läkemedel mot diabetes		
	metformin	Metformin, Comptact, Eucreas, Glucophage, Janumet, Jentadueto, Komboglyze, Synjardy, Vokanamet, Xigduo, Segluromet
	empagliflozin	Jardiance, Synjardy, Glyxambi
	kanagliflozin	Invokana, Vokanamet
	dapagliflozin	Forxiga, Xigduo, Qtern
	ertugliflozin	Steglatro, Segluromet, Steglujan